

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXII. évfolyam, 115. szám

2019/2.

Magyar falvak

Alsómocsoládon tizenegyedik alkalommal rendezték meg 2019. március 8-án a Kemény Bertalan tiszteletére alapított Falufejlesztési Díj átadó ünnepséget. A „magyar falvak ma” tematikájú konferencián Lantos Tamás, az Ormánság Alapítvány kuratóriumi elnöke is tartott előadást, melynek szövegét az alábbiakban közöljük.

A viszontagságokról szeretnék beszélni, hogy legyen miből kiindulni, ha megoldást keresünk a vidék gondjaira. Két dologra fogok koncentrálni. Az egyik a falusi emberek feladatai, funkciói a tájban, illetve a munkavégzésre. Sok mindenről lehet beszélni a vidék kapcsán, vannak ismert problémák, én inkább csak úgy mondom, hogy ezek csak tünetek a vidék életében. Ilyen például a munkanélküliség vagy általában a foglalkoztatással kapcsolatos gondok, a pénzhány, az infrastruktúra hiányossága, a közösségek szétesése és hasonlóak. Jó lenne megtalálni azokat a gyökér okokat, melyekből létrejöttek ezek a tünetek a vidék életében.

Idefelé jövet az autóban Orbán Viktorral egy riportot hallgattam, ami nagyon illik ehhez az előadáshoz, ezért, hivatkoznék is rá. A Magyar Falu Programról beszélt. Például azt mondta, hogy a falusi élet megtartása nagyon fontos cél a Kormány számára. Európában a magyar mezőgazdaság a legjobban teljesít és még hasonló olyan kijelentéseket tett, amelyek nagyon fontosak, ha megmondjuk azt is, hogyan értelmezzük ezt. Mitől teljesít olyan jól a magyar mezőgazdaság vagy mit jelent a falusi életforma. Néha olyan nagy különbségek vannak az értelmezések között, hogy a konkrét beavatkozások teljesen ellentétesek lehetnek egymással. Ezért tartom fontosnak, hogy gondoljuk végig ezeket a fogalmainkat, kifejezéseinket, amelyeket használunk.

(Folytatás a 6-7. oldalon)

Weöres Sándor:

Tavaszcím

*Megládd, megint futunk a berken át,
feledve tél jegét.*

*A záros kert-ajtón s a kerten át,
ha felszikkadt a rét.*

*Most hűs estére hűsebb éjszakát
borít fehér sötét.*

*De majd megint futunk a berken át
s fogjuk köröskörül az almát,
feledve tél jegét,
ha felszikkadt a rét.*

Szakmai műhely a határ menti Kelebián

Kitekintés a Kárpát-medencére

A Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete 2019. március 7-én Kelebián tartotta meg soron következő tanácskozását Kárpát-medencei kitekintés címmel az EFOP 522-17-2017-00004 pályázat keretein belül. A műhelymunka során szóba kerültek az itthoni és a külhoni falu- és tanyagondnokságok közötti különbségek, illetve a működtetés során adódó problémák. A külföldön működő falugondnokságokon túl jelen voltak a határ menti települések falu- és tanyagondnokai, polgármesterei, jegyzői, valamint intézményvezetői is.

Először Maczkó József, a vendéglátó község polgármestere mutatta be a határ menti Kelebiát, melyet Szabadkától a trianoni békediktátum szakított el. 1924-ben váltak önálló községgé, majd nagyközséggé. A település utána élte a maga kényszerpályás életét, a háborút, a szocialista rendszernek a próbatételeit, a térszerkesztést, majd a rendszerváltás után kereste a helyét. A kelebiaiak most is Szabadkát tekintik anyavárosuknak. „Ebből a fajta küldetésből jött, hogy mi egy kicsit érzékenyebbek vagyunk arra, hogy hogyan is viszonyulunk az odaát lévő területekhez, közösségekhez.” – hangsúlyozta a polgármester. A település igyekszik mindent megtenni, nem elsősorban zászlólobogtatással és meneteléssel, hanem aprósejtes szövetépítő munkával. A tanya- és falugondnoki rendszer éppen erről szól. Kemény Bertalan is arról beszélt, hogy aprósejtes építkezésből lehet valóban organikus szövetet, közösséget létrehozni. „Kemény Bertalan mondta: a településnek a mindenese legyen. Ez érvényes Kelebiára is, ennek szellemében működtetjük a szolgáltatást. Azt kívánom mindenkinek, hogy elsősorban ne infrastruktúrában, vagy autóban gondolkodjon, hanem abban, hogyan tudja a szervezeti hátteret felépíteni, mert hosszú távon csak így tud működni” – érvelt Mackó József. A polgármester beszéde után bemutatkozott a két kelebiai tanyagondnok, Bíró Zoltán és Kocsis Zoltán is.

Ric Gábor, a Caritas igazgatója megállapította, hogy ők is hasonló cipőben járnak, a feladatkörök is nagyon hasonlóak, csak Szerbiában a szolgálat leginkább az idősekre fókuszál. A CMH iroda alkalmazásában álló – a magyar állam finanszírozásából – 20 falugondnok 51 települést lát el. „Szerencsénk volt azzal, hogy a falugondnokokat általában a közösség ajánlotta, és sokszor az fontosabb, hogy ki volt a nagyapja, apja. Sikertől jó embereket találni, kicsi a fluktuáció és felnőttek a szerephez” – jegyezte meg Ric Gábor. Szerbiában is sokrétű munkát végeznek a falugondnokok. Volt olyan eset is, amikor a falugondnoknak kellett kihúznia egy ellátott begyulladt fogát. Lám, ez is a mindennapokhoz tartozik.

Ezt követően Zsidai Erzsébet, a Nők Kishegyesi Fórumának elnöke vette át a szót. Kishegyesen 2010 óta működik falugondnoki szolgálat. Kezdetben még senki nem tudta, hogy pontosan milyen munkát kellene végeznie egy falugondnoknak, de az idő meghozta magával a gyakorlatot. Az elmúlt évek során sok mindenben változott a

szolgálat. Szerbiában nincs betegszállítás és egyre több az igény arra, hogy az idős embereket eljuttassák a falugondnokok az egészségügyi intézményekbe, úgyhogy a munkájuk nagyobb része ezzel telik.

„Az idős nincs magára hagyva, elviszik az intézetbe és a szakorvoshoz is bemennek vele, mert nálunk a szerb nyelv ismerete az idősök körében nincs igazán meg. Így a falugondnokok legtöbb esetben tolmácsként is szerepelnek a munkájuk során. Ugyanakkor az is biztonságot ad az idősnek, hogy van mellette valaki, aki esetleg megjegyzi, hogy mit kell csinálni. A falugondnokok sok esetben még segítőként is tevékenykednek, hiszen az egészségügyi személyzet szinte elvárja, hogy ők segítsenek a vizsgálat során” – közölte Zsidai Erzsébet.

A falugondnoki szolgálatot 2010-ben csak Kishegyesen vezették be, de 2011 januárjától községhez tartozó másik két településen – Bácsfeketehegyen és Szikicsen – is működik falugondnoki szolgáltatás. Tudni kell, hogy a kisközségben egyre összetettebb a nemzetiség. Nagyon lényeges dolog az is, hogy Kishegyesen rövid időn belül sikerült elérni, hogy a mindenkori vezetés a falugondnoki szolgálat mellett áll és állt. „Sajnos a fizetések elég alacsonyak, most a szerbiai minimálbért kapják a falugondnokok, de azt hiszem, Magyarországon sem sokkal jobb a helyzet” – tette hozzá Zsidai Erzsébet.

Balázs Sándor, az erdélyi falugondnoki szolgálatok helyzetéről nyilatkozott. „Romániában azt mondják, hogy utópia, amit ez a szolgálat jelenthet a közösségnek” – vezette fel mondandóját. A falugondnoki munkához – mint mindenhol – gépjárműre van szükség, Erdélyben azonban nagyon elöregedett a géppark, a legfiatalabb jármű is legalább 10-15 éves, de előfordul köztük a 20 éven felüli autó is. Ha valakit beültet a falugondnok a kocsiba, hatalmas felelősséget vállal vele. Hiába a sok karbantartás, szervizelés, műszakiztatás, az idős jármű nagyon költséges. A román állam nem támogatja falugondnoki szolgálatot. Voltak és jelenleg is vannak olyan falugondnokok vagy falugondnoki szerepkört ellátó személyek,

akik saját kocsival látják el a szolgálatot. Tehát az első és legfontosabb dolog az lenne, hogy valamiféle formában ezt a krónikus járműkérdést meg lehessen oldani.

Ezután András Ildikó, a gyulafehérvári Caritas munkatársa, a falugondnokok szakmai irányítója vette át a szót. A falugondnokok 2015-től tartoznak hozzá, a Caritas fenntartásában jelenleg négy szolgálat működik. A gondnokok közúton nehezen megközelíthető falvakban vannak jelen. A szociális szolgáltatásként akkreditált tevékenységre állami támogatást nem lehet kérni. A falugondnokok tehát teljesen ki vannak szolgáltatva annak, hogy a polgármester éppen mit gondol, a községében szükség van-e rájuk vagy nem. A Caritas jelent számukra egyfajta szakmai háttérrel, szükség esetén védelmet nyújtanak nekik, s legtöbb kollégájukkal ellentétben nincsenek magukra utalva. Minimálbérnél többet a romániai falugondnokok sem keresnek. Ahol az önkormányzat tart fenn falugondnoki szolgálatot, körülbelül a működtetés költségének felét az önkormányzat állja, azonban ez épphogy csak a falugondnok bérét fedezni, hiszen az üzemanyagköltség, a szervizköltség nagyon sok pénzt elvisz és valahonnan ezt is elő kell teremteni. Igaz, hogy az ellátottak hozzájárulnak a szolgálat működéséhez valamennyi összeggel (5-10 lej), de ez szinte semmire sem elég.

Végül Gál Zoltán unitárius lelkész szólalt fel a külhoni szolgálatokkal kapcsolatban. Románia egyrészt a kor-

látlan lehetőségek, másrészt pedig a lehetetlen korlátok országa. Sajnos az a tapasztalat, hogy utóbbiba ütköznek nap mint nap. Papír papír hátán, pecsét, aláírás, fénykép... stb. „Hogy egy kis ízelítőt adjak az életünkből: én egy olyan közösségnek vagyok a lelkésze, ahol több felekezet él együtt, és ahol a nemzetiségi mutatók nem a magyarság javára dőlnek el. Egy székellyöldi közösségről van szó, ahol a románság nem jelent veszélyt, nincsenek sokan. Viszont egy kulturális tendenciát látunk felerősödni, amivel nem lenne semmi gond, de azt tapasztaljuk, hogy ez nem szolgálja az ügy előremenetelét” – jegyezte meg Gál Zoltán. Gagy községben a falugondnoki szolgálat legfontosabb része, hogy az embereket a megfelelő orvosi kezelésekre, és különféle szakorvoshoz juttassák el. Ez nagyon sok kilométert jelent naponta, hiszen nem minden településen van megfelelő ellátás. A falugondnoki munka önkéntes alapon zajlik, amit azért tartanak fontosnak, hogy az emberek megtarthassák identitásukat, érezzék azt, hogy valaki törődik velük, nincsenek egyedül.

A külföldi tapasztalatokat összevetettük a magyarországi falu- és tanyagondnoki rendszerrel. Azzal mindenki egyet értett, hogy ez olyan hivatás, amit azért kell végezni, hogy a községeink fennmaradhassanak, nemcsak külföldön, hanem kis hazánkban is.

Kovács Edit

Együttműködés, folyamatgondozás

Január 26-án a Falufejlesztési Társaság tagjai közül sokan összegyűltünk Vértesacsán, hogy a harminc éves társaság múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszéljünk. Én, mint alapító tag, igyekeztem megemlékezni azokról, akik Kemény Bertalan elképzeléseinek megvalósítását, gondolatainak fejlesztését nagyban támogatták. Természetesen az én ismereteim is korlátozottak, sőt, a memóriám se képes azt a rengeteg ötletet, figyelmet, munkát mind feleleveníteni, amelyek révén megvalósult a falu- és tanyagondnoki rendszer, kifejlődött a jelenlegi képzési gyakorlat, sok falukutató tábor, helyi Kalendárium, népfőiskolák, testvértelepülési együttműködések és számos más kezdeményezés kapott segítséget a Társaságtól.

Bercivel 1970-től 1978-ig voltunk kollégák, így arra is emlékszem, hogy az aprófalvak felé először Ottlik Gábor fordította a figyelmünket, és érdeklődésünket mind szakmai ismereteivel, mind kapcsolataival, és időnként a szerény anyagi háttér megteremtésével évtizedekig ébren tartotta, gon-

dozta. Jólesően vettem észre, hogy a januári találkozón nem csak én emlékeztem rá szeretettel. A Társaság megalapításakor Berci legközelebbi munkatársa Köles Sándor volt, akivel – többek között – a Mit akar a Társaság? – című programadó nyomtatványt állították össze, amelynek minden gondolata ma is friss és időszerű. A kezdeti döcögő kapcsolattartásnak, együttműködésnek Bíró András adott lendületet azzal, hogy a heti sörözői találkozások gondolatát felvetette. Ezek a heti találkozások jelentették az igazi szellemi műhelyt, az ötletek kidolgozásának színhelyét, a folyamatos együttműködés lehetőségét és az alkalmi projektekhez nyújtott segítséget egyaránt. Bíró Andrásnak köszönhető az országos és a dél-dunántúli települési animátorképzések előkészítése, finanszírozása is. Szanyi Éva minisztériumi munkatársként állt a falugondnoki hálózat kialakítása mellé, nélküle nem valósulhatott volna meg a ma már természetesnek vett, de az 1990-es években rengeteg ellenállást és vitát provokáló, finanszírozatlan és

merőben szokatlan társadalmi innováció. A valódi tekintélyt, a széles látókört, a bölcs és elfogadó hozzáállást az akkortájt 1990-es éveiben járó dr. Kiss István, mindnyájunk Pista bácsija, a Falufejlesztési Társaság tiszteletbeli elnöke testesítette meg.

A rövid emlékezésbe nem fér több név, de hirtelen biztos el tudnék sorolni 60-80 embert, akik évtizedes együttműködések felvállalva tették dolgukat a Társaság vállalt céljaiért, az aprófalvakban és tanyákon élők sorsának jobbra fordításáért, ki-ki a saját tudását hozzáátéve a folyamatos együttműködéshez, egymásra és a hátrányos helyzetben lévőkre figyelve.

Mostanában sokszor eszembe jut egy régi rádióműsor, a Gondolat motatója. Az egész József Attila verstöre-dék így hangzik:

Ne légy szeles.

*Bár a munkádon más keres –
dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes.*

Faludi Erika

Továbbképzési kötelezettség

2018. július 1-től módosult a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet, ami a falu- és tanyagondnokok továbbképzési kötelezettségének teljesítésével kapcsolatos tudnivalókat szabályozza.

A legfontosabb, falu- és tanyagondnokokat (és fenntartókat) érintő változások:

- A továbbképzési időszak tartama 4 év.
- Minden falu- és tanyagondnok továbbképzési időszaka 2018. július 1-jén újrakezdődött. A folyamatban lévő továbbképzési időszak során szerzett továbbképzési pontok, valamint a 2018. július 1-jén folyamatban lévő továbbképzés során szerzett továbbképzési pontok választható továbbképzési pontokként beszámításra kerülnek a 2018. július 1-jén újrakezdődő továbbképzési időszakban.
- A továbbképzésre kötelezettnek egy továbbképzési időszak alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 pontot kell megszereznie.
- A falu- és tanyagondnoknak a továbbképzési kötelezettsége teljesítéséhez a továbbképzési pontok legalább 40 százalékát munkakörhöz kötött továbbképzés, legalább 20 százalékát kötelező továbbképzés teljesítésével kell megszereznie. A fennmaradó továbbképzési pontokat megszerezheti kötelező, bármely munkakörhöz kötött vagy választható továbbképzés teljesítésével (maximum 40 százalék).
- A munkakörhöz kötött továbbképzést a továbbképzési időszak feléig (két év) kell teljesíteni.
- Akik az előírt továbbképzési időszak vége előtt teljesítik a továbbképzési kötelezettségüket, azoknál is az új továbbképzési időszak csak az előírt továbbképzési időszak letelte után indul.
- Mentesül a továbbképzési kötelezettség alól, akinek a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig öt évnél rövidebb idő van hátra.

Munkakörhöz kötött és kötelező továbbképzéseket csak a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság szervezheti. A képzésre jelentkezni csak azok a falu- és tanyagondnokok tudnak, akik végleges regisztrációval rendelkeznek az Online Jelentkeztetési és Képzésszervezési Felületen (<https://ojkf.szgyf.gov.hu/>). Egyesületünk már minősített továbbképzési programjai, mint választható továbbképzések állnak rendelkezésre a továbbképzési kötelezettség teljesítéséhez.

Az OJKF szolgáltatásainak igénybevételehez első lépésben be kell regisztrálni a munkáltatót (fenntartót), majd sikeres szervezeti regisztráció után kezdhető el a falu- és tanyagondnokok regisztrációja. Ennek feltétele a működési nyilvántartási szám megléte, és hogy a falu- és tanyagondnok rendelkezzen önálló e-mail címmel.

Az SZGYF szegedi térségi irodájától kapott információ alapján az alábbi három, minősített munkakörhöz kötött továbbképzést lehet igénybe venni 2019 áprilisától:

- *A családokkal végzett szociális munka rendszerszem-*

léletű megközelítése: A szakmai tanfolyam célja, hogy a résztvevők részletesen megismerjék a családközpontú szemlélet elemeit, a családközpontú szemlélet és gyakorlat elterjedésének történelmi hátterét. Áttekintik a családközpontú gyakorlat felé vezető út lépéseit: a szakemberközpontú modelltől a családközpontú modellig, illetve tudatosítják az átmenetek közötti különbségeket. Megismerik az életciklus változásokat a családban, a változásokkal együtt járó elkerülhetetlen feladatokat, az egyéni fejlődés ciklusait. Értelmezik a legfőbb nehézségeket az életciklus változások hatékony kezelésében.

– *A hatékony kommunikáció eszközei:* A továbbképzés célja, hogy a résztvevők felfrissítsék a kommunikációs ismereteiket és kiegészítsék újabb hatékony konfliktuskezeléshez szükséges kommunikatív helyzetek, visszacsatolási technikák, kérdéstípusok megismerésével, fókuszálva az erőszakmentes és hatékony segítő kommunikációra. A segítő kapcsolat kommunikációjának minősége meghatározza a segítségnyújtás folyamatát, hatékonyságát. Mindez felkészült, megfelelő szakmai tudással és készségekkel rendelkező segítői jelenlétet igényel. A szakmai tanfolyam elvégzése után tudatosabb, a témában bővebb elméleti háttérrel és új gyakorlati készségekkel rendelkező szakemberré válnak a résztvevők.

– *Egyes ellátotti célcsoportok (pszichiátriai és szenvedélybetegek, fogyatékos személyek) sajátosságainak ismerete, öngyilkosság prevenció, krízisintervenció:* A szakmai tanfolyam célja, hogy a résztvevők olyan általános és célcsoport-specifikus ismereteket és a gyakorlatban is alkalmazható információkat szerezzenek, amelyek segítik a magabiztos, stigmatizációtól mentes, empátikus attitűd kialakítását a pszichiátriai és szenvedélybetegek, valamint a fogyatékossgal élő emberek ellátásával kapcsolatban. A továbbképzés ezen felül felkészíti a résztvevőket az öngyilkossággal kapcsolatos előjelek felismerésére és a megelőzésére, ismereteket ad a krízisben lévő emberekkel való hatékony munkához, valamint hasznos ismereteket nyújt a demens kórképpel kapcsolatban.

Mindhárom képzés 40 órás, és 34 a továbbképzési pontértéke. A részvételi díj 68.000 Ft/fő, de most az EFOP-3.8.2-16 és VEKOP-7.5.1-16-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projektek keretében térítésmentes. Egy képzés 2-3 egymást követő hét alatt tud megvalósulni, hetente 2 db, egymást követő 10 órás képzési nappal.

Egyesületünk igényfelmérést végez az SZGYF által szervezésre kerülő munkakörhöz kötött továbbképzések tekintetében. Amennyiben 20 fő jelzi, hogy szeretne részt venni valamelyik képzésen, akkor azt mi jelezzük az SZGYF felé, és kérjük a képzés megvalósítását. Az igényfelmérő lap letölthető a honlapunkról (www.falugondnoksag.hu) a Képzések – Letölthető dokumentumok menüpontból. A kitöltött, aláírt igényfelmérő lapot elég visszaküldeni az info@falugondnoksag.hu e-mail címre.

A képzésre, az SZGYF felé történő jelentkezés feltétele az OJKF regisztráció!

Módosult az alapszabály

A 2019. február 28-i, szentkirályi közgyűlésen az Egyesület tagsága egyhangúan, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta az Alapszabály három pontban történő módosítását, amelyek a következők:

– Az I. Általános rendelkezések fejezetbe 6.) pontként bekerült a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete cél szerinti leírása: Egy szervezetbe fogja össze a falu- és tanyagondnokokat, a szolgálat fejlesztéséért tevékenykedő önkormányzati tisztségviselőket, szakembereket, önkéntes segítőket, s tevékenységével képviselje a falugondnoki érdekegyeztetést. Fejleszti a falvak, tanyás térségek hátrányos helyzetének javítása érdekében a falugondnoki szolgálatot. Támogatja a már működő falugondnokságok szakmai munkáját, közös céljait.

– A III. Az egyesület tagsága fejezetben az évente fizetendő tagdíj mértékének változása került rögzítésre. A Közgyűlés az évente fizetendő tagdíjat 3.000 forintban határozta meg. (Kérjük azokat a tagokat, akik még az 1.000 forintot fizették az idei évre, egészítsék ki a tagdíj összegét.)

– Az V. Az Egyesület intézményei fejezetből törlésre kerül a felnőttképzési akkreditáció és a módszertan működtetése.

Hírek

Jönnek a nyugdíjas napok...

Egyesületünk tagjai közül idén nyugdíjba vonulnak a kerekegyházi tanyagondnokok, Horváth László és Mozsárik Lajos, valamint Baranyi Árpád Tiszavárkony tanyagondnoka. Bozóki Imre tanyagondnok így köszöntötte a közgyűlésen a nyugdíjba vonulókat: „Az öreg kút csendesen adja vizét... / Így telik minden napja. / Áldott élet ez! – fontolgatom: / csak

adni, adni minden napon! / Ilyen kúttá kellene lennem! / csak adni teljes életben! / Csak adni? Terhet is jelenthet. / Jó kút, nem érzed ezt a terhet? / Belenézek... tükre rám ragyog: / Hiszen a forrás nem én vagyok! / Árad belém, csak továbbadom / frissen, vidáman és szabadon”. Kollégáink nyugdíjas éveikhez jó egészséget kívánunk!

Tanyagondnoki mellény

Egyesültünk a 2018. évi Tanyafejlesztési Program kiírására benyújtott pályázatának támogatása esetén egységes feliratú tanyagondnoki mellényeket (150 db) készített. Akik ott voltak a szentkirályi közgyűlésen, már láthatták és fel is próbálhatták a piros mellényeket (méretek: S – 3XL). Kérjük azokat a tagokat, akik nem tudtak részt venni a közgyűlésen, de szeretnének az Egyesület emblémájával és tanyagondnok felirattal ellátott mellényt, jelezzék felénk igényüket, és adják meg a méretet is.

Működési nyilvántartási szám

A működési nyilvántartásba vételre kötelezettek a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekben szakmai tevékenységet végzők, köztük a falu- és tanyagondnokok is.

Az intézményvezető vagy a munkáltató köteles bejelenteni azokat az intézménynél főállásban foglalkoztatott falu- és tanyagondnokokat, akik rendelkeznek a képesítési előírásoknak megfelelő szakképesítéssel (260 órás falu- és tanyagondnoki alapképzés).

A bejelentési kötelezettség teljesítéséhez szükséges nyomtatványokat a 8/2000. SZCSM rendelet mellékletei tartalmazzák. A bejelentési kötelezettség első alkalommal való teljesítésére a rendelet 1. számú mellékletében található adatlap szolgál. Az adatlap jobb felső sarkában a nyilvántartási számra szolgáló kódjegyzeteket, a nyilvántartó szerv tölti ki.

(http://szocialisportal.hu/web/guest/hir-megjelenito/-/journal_content/56/10181/111822?redirect=szocialis-kepzes-szervezes-mukodesi-nyilvantartas)

Viszontagságok és lehetőségek

(Folytatás az 1. oldalról)

A vidéki problémáknak szerintem, legalábbis a mélyen eredő problémáknak számos területe van, amelyekről nem fogok most beszélni, csak felsoroltam őket:

- A tájaink szétesése
- A helyi ember funkciótlanodása
- Az önellátás gyöngülése: az önellátás egy nagyon fontos kérdés számomra és nagyon félreértett pontosabban félre magyarázott területe a vidéki életnek
- A munka értékvesztése és átértékelődése, foglalkoztatás
- A vidékfejlesztés „projekt-egyeduralma”: azáltal, hogy projektessé tették a vidéki beavatkozásokat, azáltal rengeteg ésszerűtlen olyan folyamat zajlik vidéken, amelyek inkább súlyosbítják a helyzetet, mint javítják. De szerintem a legrosszabb az, hogy egyféle csalásra kényszerítik azokat, akik egy-egy támogatott projektet hajtanak végre. Ez a csalás önmagában még nem lenne baj, ha ez nem járna egy erkölcsi leépüléssel, ami viszont már a vidéki kultúra bajait hozza felszínre.
- A vidéket fejlesztik, pedig csak gyógyításra szorulna: A vidéket állandóan fejleszteni akarják, azonban én úgy gondolom, hogy a vidéket nem szabad fejleszteni, a vidék fejlődik magától, viszont beteg. Azért beteg, mert olyan külső hatások érték, amelyek miatt betegség tünetei vannak, ezt viszont gyógyítani kell, mert önmagától nem képes meggyógyulni. Hogy mik a terápiás beavatkozások arról megint sokat lehet beszélni. Tulajdonképpen erről szól az egész, amit szeretnék mondani.
- Nem vesznek tudomást a vidéki helyi társadalom egyre növekvő társadalmi egyenlőtlenségéről, kasztosodás jellegű rétegződéséről és a középréteg fokozódó fölszívódásáról: Olyan vidéki jelenségek vannak, amelyek nagyon fontosak, de úgy tűnik nekem, hogy nem kapnak elég hangsúlyt. A vidéki szegénység vagy az úgynevezett mélyszegénység az kap elég hangsúlyt, de úgy gondolom, hogy nem ez a legfőbb probléma. Sokkal nagyobb probléma a vidék kasztosodása, azok az egyenlőtlenségek, amelyek miatt a szegénység érezhetővé válik. Ha

nem lennének olyan nagy társadalmi különbségek vidéken, a szegénység sem lenne olyan nagy probléma. Hiszen a szegénység azokban a falusi családokban vagy azoknál a falusi lakosoknál, akik cselekvőképesek a szegénység az gyakorlatilag nem jelenthet problémát, csak akkor ha azt viszonyítják valamihez. És ez a viszonyítási alap a nagy társadalmi anyagi különbségek miatt olyan, ami miatt szegénynek érzik magukat. És hát a középréteg felszámolódása, elszorítása egy nagyon fontos probléma, ugyan beszélnek a középrétegről kormány szinten is, de a falusi középréteg az egy más dolog. Azon kívül fontos, hogy mit értünk középréteg alatt én nem anyagi szempontból, pénzügyi szempontból, vagyoni megkülönböztetés alapján gondolok a középrétegre, hanem úgy, mint kulturális rétegre, amely nagyon vékony réteg, holott ennek a rétegnek a kezében van a vidék, hogy úgy mondjam felemelkedésének, gyógyulásának a kulcsa.

- Az uralkodó közvélemény a vidéki életet alacsony értékűnek tartja: Falun élni jó, ez egy nagyon fontos kijelentés. Nagyon jó falun élni ezt nagyon jól tudják azok az öreg emberek, akik még a téveszkek létrehozása előtti időkről beszélnek, nosztalgizálnak még akkor is, ha szebbnek látják a múltat, mint amilyen volt. Nagyon szép környezetben, nagyon szép életet lehetett élni falun. Ma az emberek nem tudják ezt, elfelejtik, illetve elfeledtetik velük. Azt mondják, hogy mástól lesz szép az élet nem a falusi tevékenységektől és a falusi környezettől. Ebből az következik, hogy nem is foglalkoznak ezzel, meg sem jelenik az a vágy az emberekben, hogy egy szép falusi életet biztosítsanak maguknak és a falu közösségének. Ha pedig nincsen cél, akkor nem is jutunk oda. Mikor még menedzsmentet tanultam akkor az fontos mondás volt, ha nem tudjuk hová megyünk, sosem érünk oda. Most ha nem tudjuk, hogy a falusi élet szép akkor nem is vágyódunk rá, akkor valami másra fogunk vágyódni, ami eltávolít bennünket a falutól.

- Azt hiszik, hogy az ember-természet kapcsolat mással pótolható, az

ipari tájhasználat uralma; a precíziós gazdálkodás réme. Úgy látom, hogy egyre inkább az van a köztudatban, minden szinten a szakmai és a laikus köztudatban is, hogy a természet pótolható. Ez a lehető legjobban az úgynevezett precíziós gazdálkodásban nyilvánul meg. Én úgy gondolom, hogy a precíziós gazdálkodás a magyar vidék réme, amitől tönkre fog menni, nem a táj csak a fizikai az ökológiai környezetünk vagy a vízügyi környezetünk, hanem az emberi környezetünk is. A közösségek még jobban lesüllyednek és az emberi kultúra is, a falvak aztán végképp nem lesznek vonzóak az emberek számára. Holott Orbán Viktor ezt is mondta ma reggel a riportban, hogy a falvak megtartó képességét is növelni kell, mert falun élni jó, a falusi életforma az megtartandó.

A tájról néhány dolgot azért érdemes mondani, mert a funkció, ha rendszerelméleti nézőpontból nézzük, akkor mindig egy részre vonatkozik egy egészben. Az én nézőpontom szerint a táj, azaz egész. Hogyha a tájaink szétesnek, ha nem működnek, akkor funkciójuk sem lehet ez az egyik oka annak, hogy a funkcióval probléma van. A másik pedig az, hogyha a táj nyújt is számunkra funkciót, mint minden más része számára nem biztos, hogy ezt a funkciót elvállaljuk, vagyis a funkcióból levezett feladatokat nem látjuk el ez is azt jelenti, hogy a funkciókat nem töltjük be.

Tehát, hogy a táj miért fontos azt csak egy pár gondolattal szeretném jelezni, a legfontosabb először is az, hogy az ember a tájból a természetből lett teremtvé, vagy ha nem vallásos szempontból nézzük, akkor a természetből fejlődött ki az evolúció során, de mindenképpen a természettől elválaszthatatlan az emberi lét. Nem csak azért, mert az életfeltételeit nyújtja, hanem azért mert az embernek dolga van a természettel, a természetben nem fejleszteni kell és uralnia, hanem együtt kell működni a természettel, akkor lesz a falusi élet szép és általában akkor maradhat fent az emberiség.

Viszont a teljes természet, mondhatnám, hogy a bioszféra ugyanúgy, mint a teljes emberiség elérhetetlen

az egyes ember számára, tehát mindenképpen helyi viszonyokban kell gondolkodni és ha a helyi hatásokat a helyi kötődéseket vesszük figyelembe, akkor nagyjából ez a táj határáig tart, tehát a táj az a mértéke a környezetnek és az emberi közösségnek, ahol amit az ember, az egyén átlát és ahol amiért felelőssége lehet és amiben ténylegesen hatni tud arra hogy hogyan alakul. A táj tehát a helyi cselekvésnek a területe, ami egy kicsit több mint egy falu, mint egy 300 fős falu, vagy a mi 55 fős falunk, de nem sokkal több, mert az emberi hatás nem tud túlnyúlni ezen. Persze a helyzet ennél sokkal bonyolultabb, hiszen különböző szintű tevékenységei vannak. Van, ami a táj léptéket meghaladja, de a legfontosabb emberi lét, a falusi lét mindig az, csak a tájban meghatározott.

Végül, ahogy mondtam a táj és ember egymással rész egész viszonyban van, tehát az ember a rész a táj az egész, ezért az embernek ugyanúgy, mint minden más tájelemnek, a táj minden más alrendszerének azaz egyik feladata, hogy fenntartsa a tájat, ha nem tartja fent a tájat akkor a saját élőhelyét rombolja le és élehetlenné teszi. A városok, amelyek nem nevezhetők olyan tájnak ahol a természettel megfelelő együttműködés lehetséges. Egy székely mondást muszáj mondanom, amit a feleségemtől hallottam, aki székely, nem szarik a városi, ha nem kapál a falusi. Ez egy nagyon lényeges kijelentés: a városi emberek, akik egyébként meghatározzák a vidék sorsát, mert az ő kezükben van a hatalom, és az erőforrások fölötti rendelkezés összpontosul, hogy tudniuk kell, hogy ők függenek a vidéktől és

nem a vidék a várostól, legalábbis lényegét tekintve.

És ezzel azért összefüggésben azt is szeretném hangsúlyozni, hogy szoktam beszélni hátrányos helyzetű falvakról, vidékekről, nekem az a szilárd meggyőződése, hogy a városi emberek hátrányos helyzetűek, mert teljes függőségben élnek különböző szolgáltató rendszerektől, ha ezek a szolgáltatások leállnának, életképtelenné válnának. A falusi ember, a vidéki ember viszont előnyös helyzetben van, nem hátrányos helyzetben, mert a vidéki ember sokkal nagyobb biztonsággal rendelkezik még a mai lepusztult állapotában is, mint a városi ember. Ezért is olyan nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a vidéki élet értékes, és ha valaki biztonságot anyagi és szellemi függetlenséget akar magának, akkor azt a vidéken találja meg.

Akire mindig számíthatnak

Kemény Bertalan Falufejlesztési Díjat kapott Mojzinger Ildikó, Tiszakürt-Bogaras tanyagondnoka, melyet az alsómocsoládi rendezvényen vett át március 8-án. A díjátadón egyesületünk is képviselte magát.

Mojzinger Ildikó tanyagondnok igazi gondnoka települése külterületének, a Tiszakürt-Bogaras tanyavilágnak. A falugondnokság tiszakürti megalakulása óta a külterületi tanyás térségben élők segítése a feladata. Mindennapos tevékenységei közé tartozik az ebédszállítás, gyógyszerbeszerzés, bevásárlások elvégzése, a tanyán élők látogatása, információkövetítés az önkormányzat és a lakosság között; részvétel a közösségi programok szervezésében, lebonyolításában. Betegeket juttat el orvoshoz, szakrendelésre. Lelkiismeretesség, jó kapcsolatteremtő képesség, szociális munkára termettség jellemzi. Szervezi a tanyán élők adományhoz juttatását is, amiben nemcsak segíti más szervezetek adományozását, azaz közvetítő szerepet végez, ha-

nem ő maga is szervez. Törekszik arra, hogy mindenki kapjon a felajánlásokból. A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete felügyelőbizottságának elnöke, továbbá senior tanyagondnokként segíti az új tanyagondnokok felkészítését is. Munkája

igen sokrétű, melyet nagy türelemmel, együttérzéssel, de a szükséges határozottsággal lát el. Feladatvállalásaira nem csak munkaidejében, de azon kívül is mindig számíthatunk. *(Képünkön Mojzinger Ildikó virágcsokorral a kezében látható!)*

Minden találkozás sikerélmény

Negyedik éve működik Kiskunhalason tanyagondnoki szolgálat, az állami támogatáson felül a város vállalta ennek a plusz anyagi terheit. Az önkormányzat fontosnak tartotta, hogy kezet nyújtson annak a közel 3500 embernek, akik a külterületen élnek. Egyik ilyen kéz Kammerer József, aki néhány esztendővel ezelőtt érezte úgy, hogy szociális területen szeretne dolgozni. Diplomákat is szerzett, ő úgy fogalmazta meg, eddig sokat kapott az élettől, amit vissza akar adni. Elkísértem egy útjára, közben sokat beszélgettünk, sokat megtudtam róla, tőle. Sorsok, örömök és az életmentő találkozás egy riportba sűrítve.

– *Először Cserfalvi nénihez megyünk, őt visszük a patikába és bevásárolni* – mondta Kammerer József tanyagondnok, miután beültem mellé a Suzuki Ignisbe. Józsi azt mondja, nagyon jó autó, egyszer sem hagyta cserben, még nem volt olyan útvisszony a külterületen, ahol elakadt volna. A Kecelre vezető út melletti tanya az első állomás, megtudtam, hogy az I.-es számú tanyagondnoki szolgálat területe hatalmas, ide tartozik Bogárczó pusztá, Inoka-kistelek pusztá, Rekettye pusztá is. (Van egy II. számú szolgálat is, más területtel – a szerk.) *Hivatalosan 400 emberre lehet működtetni egy tanyagondnoki szolgálatot. Ebből 120-an olyanok vannak,*

akik gondoskodást igényelnek, 30 pedig fokozott figyelmet. Nagyon sok a nagycsalád, akik elhagyták a várost az olcsóbb megélhetés reményében. Bedőlt a hitel, kerestek egy tanyát, hogy ott olcsóbb legyen az életük. Viszont ez nem annyival olcsóbb, mint amire számítottak, ráadásul ez egy nehezebb életforma. Elég, ha csak azt a példát említem, hogy fát kell szerezni, azt össze kell hasogatni, és meg kell oldani a bejárást is – avat be a részletekbe Kammerer József.

Özvegy Cserfalvi Lajosné néhány évvel ezelőtt súlyos műtéten esett át. A beavatkozás előtt elkészönt szeretett tanyagondnokától is, mert nem volt benne biztos, hogy túléli. Azóta felépült, rendszeresen hívja Kammerer Józsefet. Az aktuális patikalátogatás és bevásárlás volt soron. Erzsike néni nagy szeretettel fogadott minket, járókerettel közlekedik ugyan, de a 84 éves néni szellemileg tökéletes állapotban van. – *Úgy szeretem a Józsiat, mint a fiamat. Nagyon aranyos, amikor szólok neki, eljön hozzám. Visz, ahová kell. A fiam sokat dolgozik, ő is betegeskedik, gerincproblémája van* – mesélte az idős asszony útban a város felé. Nem sokkal később már örömmel mutatta a tusfürdőt, amelyet bónuszként kapott a patikában. A városszéli bevásárlóközpontnál egy órát kér, addig Józseffel egy másik helyszínre megyünk.

Kíváncsi voltam arra, hogy mi motíválta Józsefet arra, hogy jelentkezzen tanyagondnoknak. – *Negyedik éve csinálom. Szociális munkás diplomát szereztem, akkor határoztam el, hogy ezen a területen szeretnék elhelyezkedni. Közben másoddiplomát szereztem család konzulens szakon. Ha pszichológiai áttekintést teszünk az életutunkban, akkor látjuk, amikor elérünk egy bizonyos kort, akkor egyre nyitottabbak vagyunk az öregedés, a szociális terület felé. Megtettünk egy csomó dolgot már 50 éves korunkra, de onnantól kezdve szeretnénk adni is valamit a világnak. Én így voltam ezzel* – árulta el a Suzuki volánja mögül. Tovább kíváncsiskodtam, ő szakmabeli, terepen dolgozik.

Érdekes a megítélése a szociális ellátórendszernek. Annyi rosszat hallani róla, nyilván egy tanyagondnok testközelből érzi, mennyire jogosak a kritikák – dobtam fel a labdát. – *Én azt mondom, hogy az ellátórendszer rengeteg mindent kínál. Csak sokan nem tudnak róla. Egyáltalán nem rossz az egész, néhány finomítás nyilván kellene, de összességében minden bajra lehet megoldást találni. Amit a rendszer kínál, az jó, csak meg kell találni, hogy mire van az adott helyzetben szükség* – fogalmazott a tanyagondnok.

Valahol a külterületen jártunk, a gondozott, ahová útban voltunk, 98 százalékos látássérült. Neki vásároltunk be néhány dolgot, a kis tanya felé

mentünk, amikor megláttunk egy idős asszonyt, az út mellett, térdre rogyva. Kammerer József ismerősként üdvözölte a nénit, kiderült, nem tud lábra állni. Ketten kísértük az autóhoz, majd elmentünk ahhoz a tanyához, ahol a látássérült gondozott él. Pár szót váltottunk vele is, József megkérdezte, szüksége van-e még valamire. Útban a város felé sikerült kibogozni az út mentén talált asszony történetét is. – *A néni együtt élt egy 85 éves bácsival, aki azonban kórházba került. Az asszony addig beköltözött az egyik családtagjához, aki a városban lakik. A néni meg akarta látogatni a párját régi otthonukban, buszra szállt, több száz métert gyalogolt, aztán nem bírta tovább* – rajzolódott ki a szerencsésen végződő történet előzménye. A tanyagondnok megígérte a zavart asszonynak, hogy telefonon beszélhet a párjával. A nénit hazavittük, néhány szót váltott párjával is. A kis lakrészben még be is gyújtott Kammerer József, aztán megnyugtatta a nénit. Megígérte neki, délután visszanéz hozzá.

varrni, főzni, sütni, takarítani, higiéniai dolgokat megtanulni. Azt tapasztalom, hogy amikor elviszek fiatalokat bevásárolni, elköltenek egy csomó pénzt, viszont a kosárban alig van olyan élelmiszer, amit főzni kell. Viszont tele van konzervekkel, készételekkel. Ha ezt látom, akkor mesélek nekik, hogy milyen fontos az otthon melege. Arról, hogy mit jelent az, amikor vacsorát főz a párjának, amit szeret. Ez megerősíti a párkapcsolatukat. Ez egy pszichológiai üzenet. A tudomány ezt így fogalmazza meg, hogy érdeket adunk egymásnak, ami a mai világban nagyon hiányzik – mondta a tanyagondnok.

Jócskán bent jártunk az erdőben, de meglepően sok a lakott tanya. Az ott élőket Józsi jól ismeri. Van egy fiatal pár, nemrégiben költöztek haza külföldről és a külterületen kezdtek új életet. A messzi nénikét emlegetett Somogyi Miklósné mosolyogva lépett ki a ház ajtaján. Nincs vezetőkes villany, az áramellátást egy kis napelem és aggregátor biztosítja. – *Józsikám,*

magát, sokat mosolygott ott jártunk idején. A sok könyv és a rádió hangja arról árulkodott, Erzsikét érdeklik a világ dolgai. A műholdas televízióadás nem tökéletes, ezért szakembert vár, aki segít a problémán. Közben elmondta, hogy nézte a gyorskorcsolya-közvetítést és nagyon szurkolt a Liu Shaolin testvéreknek.

A városhoz közeledve ismét felvettük a beszélgetés fonalát. Nem is kellett kérdezni Józsit. – *Ezt én nem munkának, hanem hivatásnak tekintem. Úgy érzem, hogy még többet is kaptam attól, mint amit előzetesen vártam. Rengeteg pozitív élmény ér. Akikhez kijárok, úgy érzem, hogy mellettük vagyok, kísérem az útjukat. Néha emlegetem, hogy könyvet lehetne írni erről a több mint három évről. Most, hogy beszélgetünk, eszembe jutott egy emlékezetes történet. Egy fiatal lány az édesanyjával élt együtt. Ott hagyta középiskolát, elment dolgozni és szerencsét próbálni Budapestre. Közben teherbe esett, de ezt nem merte elmondani az édesanyjának. Azért ment a fővárosba, hogy pénzt keressen, de a fiú akivel volt, nem állt mellé. Az erdőben bolyongva találtam rá. Még az öngyilkosság gondolata is megfogalmazódott benne. Láttam, hogy tényleg baj van. Elbeszélgettem vele, aztán közösen elmondtuk a titkát az édesanyjának. Azóta már megszületett a kisfiú, aki egészséges* – tudtam meg.

A közösen eltöltött néhány óra alatt szinte öt percenként csörgött a tanyagondnok telefonja. Volt, aki tanácsot kért, volt, akit akkora öröm ért, hogy azonnal el akarta mondani. A tanyagondnoki munka egész embert kíván, időtől függetlenül. Józsit sokszor láttam mosolyogni, kezet simogatni, homlokot ráncolni. Olyan emberi volt az egész. Elérkezett a búcsú ideje. Gondoltam, még megkérdezem, mi a hivatásában az, amit igazán szeret. – *Úgy fogalmaznám meg, hogy minden találkozás egy sikerélmény. De ezek a találkozások, beszélgetések sohasem véletlenek* – mondta Kammerer József.

Kép és szöveg:
Jáger Levente
(Halasmédia)

(Megjelent a Halasi Tükör 2019. január 23-i számában)

A szerencsés találkozás után elmentünk Cserfalvi néniért, aki végzett a bevásárlással. Elkészöntünk tőle, József jelezte nekem, a messzi nénihez megyünk. Ahogy teltek a percek és a kilométerek, rögtön leesett, miért is nevezik így a gondozottat. Közben tovább beszélgettünk. – *Olyan jó lenne, ha lehetne olyan képzéseket csinálni a városban, mint amilyen régen volt a háztartási ismeretek. Gombot fel-*

megkérdezte, hogy kinek tudnék segíteni? – hangzott el a kérdés Erzsike szájából. Kiderült, hogy az asszony szeretne visszaadni abból a sok segítségből, amit ő kapott. Ő maga is ellátásra szorul, de úgy érzi, akkor nyugszik meg a lelkiismerete, ha adakozik. Józsi megígérte neki, hogy segítkezik ebben. Somogyiné tanyáján a téreőr sem tökéletes, ezért úgy tud telefonálni, ha egy létrára feláll. De jól érzi

A 2018-as év a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületénél

Egyesületünk 1997 novemberében – huszonegy éve – alakult meg Kelebián. Az alakuláskor nem volt még 20 a falugondnokságok száma, ma pedig térségünk (Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 174 településén 264 falu, illetve tanyagondnokság működik. 2018-ban egyéni egyesületi tagjaink száma 163, pártoló önkormányzati tagjaink száma: 125.

A médiumokban képviseltük a falu- és tanyagondnokságot (Szabad Föld, Petőfi Népe, Békési Hírlap, Délvilág, MTV, Homokhát TV), www.nonprofit.hu, www.kecskemmet.hu. Folyamatosan működtetjük honlapunkat www.falugondnoksag.hu, www.tanyagondnoksag.hu. 2018-ban hat alkalommal jelentettük meg a Duna-Tisza Közi Falugondnoki Hírlevelet.

Egyesületünk elnöksége 3 alkalommal, felügyelőbizottsága 2 alkalommal ülésezett Kecskeméten. Közgyűlést egy alkalommal tartottunk.

Falugondnoki találkozót szerveztünk Ballószögön, Zsanán, Zákányszéken. Szakmai műhelymunkát Mezőhegyesen, Szentkirályon és Magyardombegyházon tartottunk.

10 csapat vetélkedett az immár kilencedik alkalommal megrendezett Falugondnok négy keréken területi baleset-megelőzési vetélkedőn, melyet a Bács-Kiskun Megyei Rendőr főkapitánysággal együttműködésben szerveztünk.

Egyesületünk felnőttképző intézmény. Négy csoportban falugondnoki alapképzést indítottunk. 7 senior falugondnok (Mojzinger Ildikó, Turcsán István, Bíró Zoltán, Császár János, Karácsony Gergely, Mladonyiczki Zoltán) segítette az újonnan munkába álló falu- és tanyagondnokokat. 4 továbbképzésünkön 65 fő vett részt. Továbbképzéseinket Bács-Kiskun, Baranya, Somogy megyében szerveztük. 11 fővel rendeztük meg Szentkirályon a 3 napos szakmai tanácskozásunkat.

A Kemény Bertalan Falufejlesztési Díj ünnepélyes átadására 2018-ban Alsómocsoládon került sor. Díjat kaptak egyesületünkben Császár János csólyospálosi tanyagondnok Stadler János borotai tanyagondnok emléklapot és Dinyés Ildikó magyardombegyházi polgármester és Dr. Duró Annamária oktató.

Mérleg szerinti eredmény

	Megnevezés	2017 év (ezer Ft)	2018 év (ezer Ft)
1.	Közhasznú tevékenység bevétele	20.993	35.045
2.	Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0
3.	Egyéb bevételek, ebből:	9.658	20.422
	- tagdíj, alapítótól kapott befizetések	4.223	4.398
	- támogatások	4.543	16.018
	- adomány		
4.	Pénzügyi műveletek bevételei	69	12
A.	Összes közhasznú bevétel (1+2+3+4)	30.720	55.479
6.	Anyagjellegű ráfordítások	16.858	31.359
7.	Személyi jellegű ráfordítások	22.386	24.876
	- ebből: vezető tisztségviselők juttatása	0	0
8.	Értékcsökkenési elírás	421	330
9.	Egyéb ráfordítás	42	0
10.	Pénzügyi műveletek ráfordításai	3	0
B.	Összes közhasznú ráfordítás (6+7+8+9+10)	39.710	56.565
C.	Adózás előtti eredmény (A-B)	- 8.990	- 1.086
12.	Adófizetési kötelezettség	0	0
D	Adózott eredmény (C-12)	- 8.990	- 1.086

Három napos "látóutat" szerveztünk Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe tavasszal, Baranya megyébe ősszel azért, hogy megismerkedjünk más megye falugondnoki, tanyagondnoki szolgálataival.

Részt vettünk a Kárpát medencei falugondnokok találkozóján Homoródkarácsonyfalván és ősszel Szigetváron a Falugondnokok III. Országos konferenciáján.

A lakiteleki önkormányzat támogatásával Családi napot szerveztünk Lakiteleken, melyen a falugondnokok családjukkal vettek részt.

Évek óta jó kapcsolatot ápolunk a Nők Kishegyesi Fórumával. Májusban mi látogattunk el Kishegyesre, s a kishegyesieket a Családi napunkon fogadtuk.

A Falugondnokság határok nélkül című projekt két szervezet (a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete és a Falugondnokok Vas és Győr-Moson-Sopron megyei Egyesülete) 2018. január 1-je és 2019. december 31-e között 50 milliós költségből valósítja meg a falugondnoki hálózatok transznacionális együttműködések keretében (EFOP-5.2.2.-17-2017-00004). A projekt célja a közel 30 esztendő falugondnoki szolgáltatás megújítása, fejlesztése a hálózati együttműködések segítségével.

A vonalas telefont és az internetet a HELLO HOLNAP Alapítvány támogatásával kedvezményesen vehettük igénybe.

Közhasznú tevékenységek

Szociális tevékenység: Információszolgáltatás, tanácsadás, a falu- és tanyagondnokság képviselője (Kemény Bertalan Díj, Alsómocsolád) falugondnoki találkozók (Ballószögben, Zsanán és Zákányszéken), szakmai tapasztalatcserék szervezése (tanulmányút Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Baranya megye), együttműködés más megyei falugondnoki egyesületekkel bonyolítása.

Vidékfejlesztés, területfejlesztés: Szakmai napokat rendeztünk Mező-

hegyesen, Szentkirályon és Magyar-dombegyházon

Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés: Elsősegély képzés falu- és tanyagondnokok, részére (64 fő) Képzések helyszínei: Bodrog, Szentkirály
Falugondnokok négy keréken közlekedés-ismereti vetélkedő, Kiskunhalas: elsősegélynyújtás ismereti verseny

Kulturális tevékenység: Családi nap: Lakitelek (192 fő),

Társadalmi esélyegyenlőség biztosítása: tanácsadások a tanyagondnokok településen falugondnokok számára.

Oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés: Falugondnoki alapképzés négy csoportban.

Akkreditált továbbképzési programok kidolgozása, engedélyeztetése, képzések megvalósítása. 4 továbbképzés megvalósítása

Kutatás: A Falugondnokság határok nélkül című projekt keretében a Nemzeti stratégiai Kutatóintézet valósítja meg.

Bűnmegelőzés, baleset-megelőzés: Falugondnokok négy keréken közlekedés ismereti verseny Kiskunhalason (30 fő)

Közérdekű önkéntes tevékenység: Önkéntesek segítik a rendezvények (falugondnoki találkozók, falu-, tanyafórumok, képzések) megszervezését, megvalósítását.

Családok védelme, jólétének erősítése: képzéssel, közösségi rendezvényekkel nyújtottunk segítséget a családi értékek, a családok megerősítésére. Családi nap (192 fő)

Hátrányos helyzetű rétegek képzése, foglalkoztatása: képzések, foglalkoztatás

Társadalmi részvétel erősítése: Együttműködési nyilatkozat 125 önkormányzattal

Kapcsolatépítés határon túl: Erdélyi kapcsolatok, falugondnoki és civil együttműködések erősítése. Együttműködés a Romániai Falugondnokok Szövetségével, a Caritas-szal és az

Mérleg

A tétel megnevezése	2017 év (ezer Ft)	2018 év (ezer Ft)
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)		
A. Befektetett eszközök	1.861	1.753
I. Immateriális javak	0	0
II. Tárgyi eszközök	1.861	1.753
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0
B. Forgóeszközök	95.260	87.110
I. Készletek	0	0
II. Követelések	4.144	574
III. Értékpapírok	0	0
IV. Pénzeszközök	91.116	86.536
C. Aktív időbeli elhatárolások	2.301	2.140
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	99.422	91.003
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)		
D. Saját tőke	73.531	72.444
I. Induló tőke/jegyzett tőke	20	20
II. Tőkeváltozás/eredmény	82.502	73.510
III. Lekötött tartalék	0	0
IV. Értékelési tartalék	0	0
V. Tárgyévi eredmény alaptevékenységből	- 8.991	- 1.086
VI. Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből	0	0
E. Céltartalékok	0	0
F. Kötelezettségek	4.878	4.026
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	4.878	4.026
G. Passzív időbeli elhatárolások	21.013	14.533
FORRÁSOK ÖSSZESEN	99.422	91.003

ERMACISZA-val. Vajdasági kapcsolatok helyi közösségekkel (Kishegyes), civil szervezetekkel (Kishegyesi Női Fórum, Caritas).

Csörszné Zelenák Katalin

Képünk a 2019-es közgyűlésen készült

Borvidékek és szőlőfajták

Kadarka

A Kadarka egy igen régóta termesztett, a Fekete tenger mellékéről származó, a pontica fajtakörhöz tartozó szőlőfajta. Nagy területen Albániában, a Shkodrai-tó környékén termesztik. Schams Ferenc és Németh Márton innen származtatja nevét. Csepregi Pál és Zilai János a fajta nevét inkább a Kis-Ázsia nagy városának Isztambul városrészétől Skutaritól származtatja, aminek neve törökül Üszküdar, délszlávu Skaderi a neve.

A Kárpát-medencébe a törökök elől menekülő délszláv népek, köztük a rácok hozták magukkal még a XV. században. Két úton került hozzánk. Az egyik út Szerémségen, Villányon, Pécsen, Budán, Szentendrén, Gyöngyösön át került Egerbe. A másik útja Ménesen keresztül vezetett fel a Parciumba. A délszlávokkal nem csak maga a Kadarka szőlőfajta került be a magyar borvidékekre, hanem a vörösbort készítésének sajátos módja is. Sokáig alkalmazták a szőlő héjon erjesztését a fedél nélküli káci hordókban. Az erjedő mustból a cefre a kád tetejére emelkedett, benne a héjjal, maggal, kocsánydarabokkal és úgynevezett „kalapot” képzett. Ezt szőlőlevelekkel leborították, arra löszből készült sarat kentek, amit mindig nedvesen tartottak. Így biztosították a légmentes erjedést. A káci alsó nyílásán ellenőrizték a must erjedésének állapotát. Amikor az erjedés befejeződött, a sárréteget a levelekkel együtt, mint a mákos kalácsot összetekerték és eltávolították. Kierjedés után a káciból leengedték a bort és fahordókba átfertve érlelték.

A Kadarkát a magyarok nagyon kedvelték szőlőként és borként egyaránt. Az 1800-as évek végén a borvidékek szőlőültetvényeinek 70 százaléka még Kadarka, 1960-ban területe 47.000 ha. A magas tökművelés bevezetésével területe rohamosan csökkent, mert tőkéi a takaratlan művelésmódon elfagytak. Ma (2019-ben) területe hazánkban mindössze csak 600 ha-hoz közelít. Nagyon variabilis fajta. Ez azt jelenti, hogy évezredek alatt a

termőhelyén sokféle típusa, változata alakul ki. Ezeket a változatokat a nép a tulajdonságaira jellemző szavakkal illetve: lúdtalpú, kordoványos, nemes, keresztes levelű, fügelevelű, csillagvirágú, terméketlen, nőstény, bolond Kadarka.

Tőkéje erőteljesen nő, egyenesen álló hajtásokat (vesszőket) nevel, s ezért alkalmas gyalogművelésre, mert hajtásai támasz nélkül csak átkötözve megtartják magukat. Későn, október első felében érik. Fürtjei nagyok, világosak, tömöttek. Bogyói nagyok – étkezési szőlőnek is megfelel –, gömbölyűek, héjuk vékony, olvadékony, kék, alig hamvas. Vannak évjáratok, amikor héja nem tud jól színeződni, s akkor csak siller, rozé vagy éppen fehérbor készíthető terméséből. Hájának és bogyóhúsának íze fűszeres, ami a borban is megmarad erjedés után. Sajnos bogyói igen érzékenyek a rothadásra. Bár ez akkor kedvező, ha a bogyórothadás megindulása után napsütéses, meleg száraz ősz következik, mert akkor a rothadás aszúsodásba megy át. Ha rügyei nem fagnak meg, akkor bőven terem. A vörösbort adó borvidékeken korábban mindenütt termesztették, ekkor a Budai borvidéken, a Csongrádi borvidéken, az Egri borvidéken, a Kunsági borvidéken, a Szekszárdi borvidéken, a Villányi és a Ménesi borvidékek uralkodó fajtája.

Bora diszkréten illatos, fűszeres, csersavakban gazdag, rubinvörös, azonban színe legtöbbször nem elég intenzív. A legtöbb évjáratban terméséből sillerbor, kedvező évjáratokban gyönyörű fűszeres illatú és ízű vörösbort, kiváló évjáratokban aszúbor készíthető belőle. Korábban a bikavér borok alapfajtájaként használták Szekszárdon és Egerben. A Kadarka sillerborok a Paksi Siller Borversenyen kiemelkedő minősítést kapnak évről évre. Rozé borai a legfinomabbak közé sorolhatók. A Kadarka borának ízei, savai jól illeszkednek a magyarok ízléséhez és hagyományos ételéhez.

Legyen jó, tegyen jót!

Adjon esélyt másnak
és adjon esélyt magának,
hogy jobb legyen!
Sokszor elég csak

1 mozdulat.

1 szó

1 perc

1%

Ajánlja fel adója 1%-át
egyesületünknek!

Adószámunk: 18355525-1-03

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu
honlap: www.falugondnoksag.hu
iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszné Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét